

NESPALUJTE DOMA ODPADY Z DOMÁCNOSTI

Průměrná produkce odpadu jedním občanem v ČR představuje několik stovek kilogramů ročně. Krajevým rozšířeným zvykem je, že značné procento tohoto odpadu je dosud spalováno v lokálních topeništích. Taková likvidace odpadu je nejen **nezákonná**, ale především **zdravotně nebezpečná**.

Při spalování vzniká řada nebezpečných látek, které unikají do ovzduší a vzniká také zápach obtěžující Vás i Vaše sousedy.

Spalování nekvalitního uhlí a odpadů v domácnosti je považováno za největší plošný (!) zdroj dioxinů i dalších jedů. Proto spalujte jen to, co do kamen patří. Odpad je ekologičtější a ohleduplnější třídít, kompostovat.

Čím škodí pálení odpadů?

Na rozdíl od spaloven odpadu, kde je odpad spalován při teplotě až 1800°C a je přiváděno velké množství kyslíku k tomu, aby byly rozloženy nebezpečné chemické látky, pálení odpadu v lokálním topeništi není prováděno při tak vysoké teplotě, aby se rozložily jedovaté složky. Rovněž nedostatečný přístup kyslíku nezaručuje účinné spálení odpadu. V důsledku nedokonalého spalování vznikají polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU). Dále pak nejsou učiněna žádná následná opatření, aby byly odstraněny jedovaté škodliviny z kouře a rovněž s popelem po takovém spalování je zřídka nakládáno jako s nebezpečným odpadem (měl by být ze zákona deponován na skládce nebezpečných odpadů). Je-li v lokálním topeništi spalován organický odpad, vznikají ve velké míře škodliviny jako **oxid uhelnatý**, **kyanovodík**, **benzopyreny** (plyny přítomné v cigaretovém kouři prokazatelně způsobující rakovinu), **dioxiny**, zvláště pak, je-li odpad vlhký.

Lze říci, že spalování domovního odpadu v lokálním topeništi **vždy** doprovází emise jedovatých škodlivin do ovzduší, dokonce i když je spalován „bezpečný“ nebo „čistý“ materiál.

Pocitujeme-li zápach z domovních komínů, dospělá osoba nejvíce zjevnou reakci na vznikající škodliviny, snad kromě pálení očí, způsobené chlorovodíkem, dusíkatými a sirnými plyny, které při reakci s vodou vytvářejí **kyseliny**. Jinak je tomu s dětmi. Ty absorbují **až šestkrát více škodlivin** než dospělí lidé při vdechování téhož vzduchu. Dětské tělo je také mnohem náchylnější k poškození **rtuť, olovem, kadmium** a dalšími těžkými kovy, přítomnými v kouři.

Koho pálením nejvíce poškodíte?

Nejen sami sebe a své děti, ale také své nejbližší okolí. Na jedy ve vzduchu jsou citlivější **děti, těhotné ženy, starší osoby** a lidé trpící astmatickým či jiným respiračním onemocněním. Mějme k nim ohled. I když zdravá osoba netrpí bezprostředně zjevnými důsledky takového spalování domovního odpadu, mohou se u ní časem rozvinout nemoci následkem dlouholeté inhalace. **Chronická onemocnění** a většina druhů **rakoviny** se vyvíjejí více než 20 let a mohou být způsobena právě dlouhodobou nízkou expozicí, která se neprojevuje žádným momentálním zjevným poškozením organismu.

Nespalujte doma:

- **plasty** – pálením **PVC** vzniká velké množství dioxinů, tím více, čím je obsah PVC v odpadu vyšší. Použití PVC je nutno omezovat, výrobky z PVC je nejlépe nekupovat I když ho nespalujete, během jeho použití se z něho mohou uvolňovat škodlivé ftaláty. K naprosté většině výrobků z PVC existují alternativní náhrady.

Pálením polystyrenu (PS) vzniká mimo jiné jedovatý styren. Spalováním polypropylenu (PP) – např. izolační folie, umělohmotné vodovodní potrubí apod., polyetylenu (PE) – např. mikroteknové sáčky, potravinové folie či PET lahví podporujete vznik polycyklických aromatických uhlovodíků.

- **staré palety, dřevo z demolice, rozbitý nábytek nebo natřená prkna či chemicky ošetřené dřevo** - jeho pálením vyprodukuje asi 50-500krát více **dioxinů** než při topení čistým palivovým dřívím (starý nábytek je vhodnější odevzdat na sběrný dvůr)
- **umělé textilie** – při nedokonalém hoření vzniká zejména **čpavek**. Ten již při nižších koncentracích dráždí oči, sliznice nosu, působí nevolnost a bolesti hlavy. V menším množství uniká **kyanovodík**, který i v malých koncentracích vyvolává škrábání v krku, zarudnutí spojivek, prudké bolesti hlavy až závratě
- **zbytky jídla, trávu ze zahrady, listí** – Při pálení organického odpadu vzniká zejména oxid uhelnatý, uhlovodíky a dehtovité látky. Tyto materiály lze kompostovat (máte-li zahrádku), jinak patří do běžného kontejneru a do kontejneru na odpad z městské zeleně či předat do sběrného dvora technických služeb.
- **celobarevné letáky a časopisy** – při jejich spalování se do ovzduší mohou uvolnit **těžké kovy** z barev, které způsobují vrozené vady a rakovinu. Letáky a časopisy patří do tříděného sběru – do kontejnerů na papír
- **nebezpečné odpady** (např. **baterie, barvy, léky**) – spálením je nezničíte, ale jedovaté látky, které obsahují, se dostanou do vzduchu a následně do půdy. Sběr nebezpečného odpadu zajišťuje každá obec/město – informujte se o místech, kam nebezpečný odpad můžete odevzdat. Obecně platí, že léky můžete odevzdat v lékárně a ostatní nebezpečné odpady ve sběrném dvoře technických služeb
- pneumatiky – jejich spalováním vznikají **polycyklické aromatické uhlovodíky** a další jedovaté látky. Opět je bezplatně přebírá sběrný dvůr technických služeb.

Jak můžete pomoci i Vy?

Tříděte odpad – základem je třídění **papíru, skla a plastů**, a to již přímo u Vás doma. Třídít můžete i kovy, hliník a textil. Zjistěte se ve sběrných surovinách (technických službách) v místě Vašeho bydliště, které vytříděné odpady vykupují.

Máte-li zahradu, **kompostujte** bioodpady. Získáte tak živiny pro půdu, snížíte množství odpadu a s ním spojené poplatky za jeho likvidaci.

Používejte do kamen pouze schválené palivo – pálíte-li dřevo, dbejte na to, aby bylo pořádně vyschlé. S jeho vlhkostí klesá výhřevnost a rostou emise škodlivin. Dřevo dostatečně vyschne přes 2 zimy. Nespalujte chemicky ošetřené ani průmyslové dřevo.